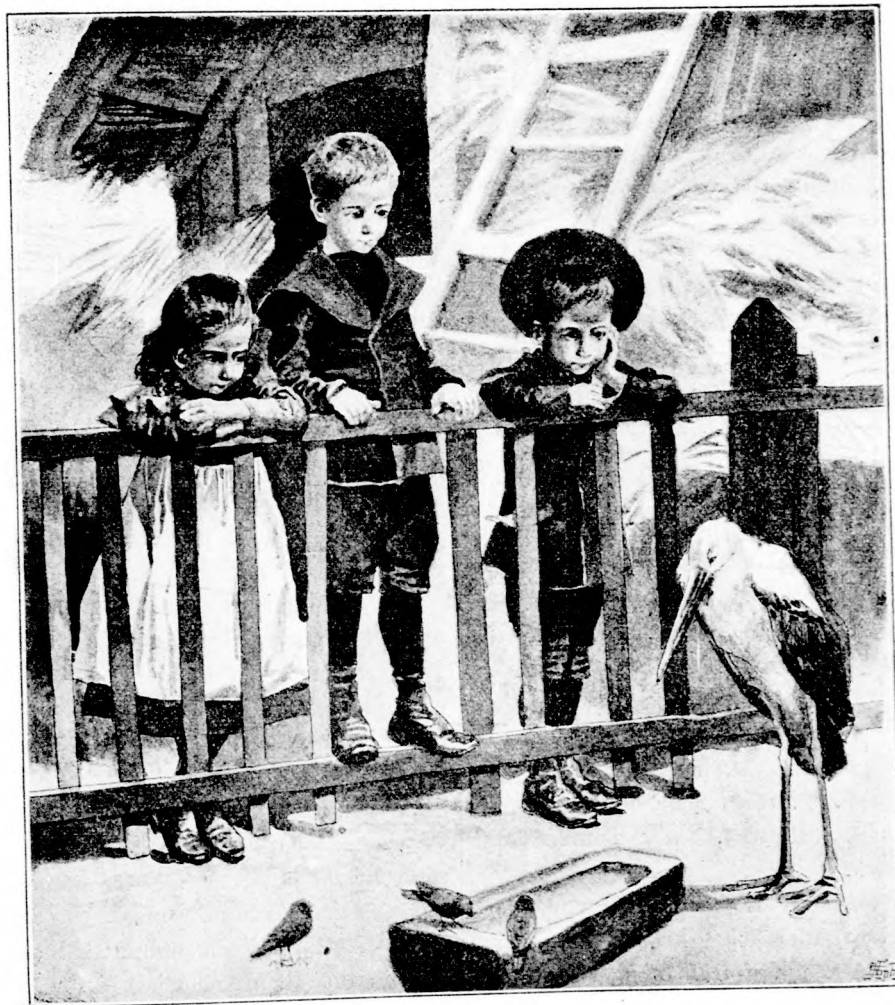

KIS KÖNYV

Szerkeszti Forgó bácsi.

ÁRVA GÓLYA. (Lásd a 261. lapon.)

LXIII. köt. 17. szám. Ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fil. 1902. október 26-án.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

A TRANSZVÁLI KIVÁNDORLÓK.

— Regényes rajz a búrok életéből. —

(Számos képpel.)

Irta Mayne-Reid. Francziából fordította Hegedüs Pál.

(Folytatás.)

AVESZEDELEM, melyet Blom Hans jelzett, valóban fenyegető volt, mivel a tömérdek hulla nem csak a szemet sértette, hanem ragados betegségek fészkévé is fejlődhetett.

Gondjuk volt rá, hogy a betegség első áldozatait mélyen elássák; de az nap reggeltől annyi állat hullott el, hogy az elásás csaknem lehetetlenné vált. A napsugaraktól a hullák csakhamar rothadni kezdtek és, ahogyan Blom Hans mondta, a meneküléssel sietni köllött.

Sok ragadozó állat, melyet a terjedő dög-szag csalt oda, már türelmetlenül várta, hogy a vee-burok távozása után a szomoru lakomán részt vehessen. Már a völgy feletti sziklán ólálkodtak. A eserjék körül csuszó sakálok bus üvöltése bele vegyült a hiénák vonításába. A kis gyermekek rekedt hangon feleltek rá. Azt hihette volna az ember, hogy ezek a négylábuak nagyon náthásak és folyton köhögnek, hogy torkukat megtisztítsák. Magasabban, a sziklák tetején különféle fajta keselyük melengették kiterjesztett szárnyaikat és rekedten károgtak a völgyben rájuk várakozó lakoma láttára. Végre az égen nagy madarak röpülése azt mutatta, hogy sasok kóvályognak a préda fölött és néha hallható kiáltásaik arra vallottak, hogy szintén falni szeretnének.

A nélkül hogy a hármuktól elfogadott tervet a kivándorlókkal közölte volna, Van Dorn Jan kijelentette, hogy vissza fog-

nak térni a movánok alá. Bátor emberekkel volt dolga, akik mindenre vállalkoztak, hogy a bal-szerencsén kifogjanak. Még a nők se tettek szemrehányásokat avagy ejtettek csak egy könnyet is. A holland jellem szilárdságáról a megpróbáltatások közt lehet ítéletet mondani. Vagy boldogulnak, vagy meghalnak, ezt gondolta mindenki.

A főnök beszélt.

Mindenki szótlánul engedelmeskedett.

Egyéb iránt az a reménység, hogy az árnyékos, iszletes gyümölcsöt termő fáktól körül vett, régi táborba térnek vissza, sokkal kecsesetebb volt, mint a végzetes völgyben való tartózkodás.

Ha voltak is még *csecesék* a mována alatt, a kivándorlóknak személyüket nem köllött félteni tőlük, mert az embert sohasem támadják meg. Mind a mellett Hildy miatt meg kellett győződniek a legyek elvonulásáról; de valószínű volt, hogy a raj más vidékre szállt pusztítani.

A búrok az ő szolgálóikkal haladéktalanul hozzáfogtak a hurczolkodáshoz. A szekerek kivételével mindent magukkal akartak vinni. Ekkora podgyász átszállítása sok ide-oda járást kívánt, de a jó akarat senkiben sem hiányzott.

Mint eddig is, a főnök mindent a legapróbb kicsiségig elrendezett. Apró csapatokat szervezett. Az egyik a készleteket s ételmi-szereket csomagolta, míg a másik elszállította. Ez eljárás idő-kiméléssel járt, az idő pedig drága volt.

A nők és a gyermekek erejükhöz mért csomagokat kaptak és néhány férfitől kísérvé először indultak el. Szerencsére semmi baj sem érte őket az uton.

A karaván leggyöngébb utasainak őrségében volt Blom Andriesz is; a kíséret

tagjai nem szabadon, k és gyermek tén megvéd lés akadály hogy a ki hogy könny dandó csom torságukra,

Andriesz föl a segíts konyha-edé sulyától gö ezt felelte:

— Hát karom elzs lem. Inkáb

Andriesz folyóba va tották, hog udvarias ir már nem v esomagot. A vitte Grete Magas meg egyre csüf gyalogosoka orrát megf

Andriesz tetni Grete lekapta, de a kis Grett veredjék, a sára neveté getett, miko kedves maj

— Ejnye tőri a fejét, reket. Ado ifiur!

tagjai nem igen voltak megterhelve, mivel szabadon kellett mozogniok, hogy a nőket és gyermekeket a fenevadak támadása esetén megvédelmezhessek. Minthogy a gyaloglás akadálytalanul történt, nem csodálható, hogy a kíséret minden tagja ajálkozott, hogy könnyít azok terhén, akik az elhordandó csomagok kiválasztásakor inkább bátorságukra, mint erejükre voltak tekintettel.

Andriesz először édes anyjának ajánlotta föl a segítséget, kinek hatalmas termete a konyha-edényekkel megrakott nagy kosár súlyától görnyedezett. De Blomné vidáman ezt felelte:

— Hát fiaim, ha érzem, hogy az egyik karom elzsibbad, a kosarat a másokra emelem. Inkább a fiatal leányoknak segíts.

Andrieszt Katrinkának csipkedései a folyóba való bukfenczekor annyira bántották, hogy nem lett volna előzékeny és udvarias iránta még akkor sem, ha Piet már nem vette volna el tőle a nagykendő-csomagot. A főnök fia ezen felül a vállán vitte Gretet, Katrinka kedvencz majmát. Magas megfigyelő állásáról a hunczut állat egyre esüfolta és ingerelte a szomszéd gyalogosokat, akik viszonzásképen pisze orrát megfrieskálták.

Andriesz komolyabban akarta megbüntetni Gretet, mikor az uton a kalapját lekapta, de sokkal rátartóbb volt, hogy sem a kis Grettel nevetséges civakodásba keveredjék, amin Katrinka megint az ő rovására nevetett volna és hajadon fővel lépegetett, mikor Meisztje azt mondta a testvére kedves majmának:

— Ejnye, az az ostoba Gret csak azon töri a fejét, hogy mivel boszantsa az emberket. Adod ide a kalapot?... Hamar, ifiur!

A majom kitörő jó kedvvel a szőrös fejére akarta tenni Andriesz kalapját, mely napernyőnek is bevált volna; apró fekete kezei a karimáját szét huzták és Gret diadalmasan és kihívóan himbálódzott ide-oda.

Meisztje nagyon értette, hogyan kell kifogni Gret pajkosságán. Zsebéből egy darab kétszersültet vett ki és e szavakkal nyujtotta a majomnak:

— Nem éhes a kedves kis Gret?

Barna kacsói tüstént eleresztették a kalapot, melyet Meisztje fölkapott és e szavakkal nyujtottt Andriesznek:

— Nagyon is szeliden bánik ezzel a kis hunczuttal. Megérdemelte volna, hogy az ujjára koppintson, a miért a kalapját levette. Hamar! Tegye föl a kalapját, mert még napszurást talál kapni.

— Milyen jó maga, Meisztje, felelé Andriesz, aki meg volt hatva, hogy a fiatal leány az egészségével törődik. Csodálom, hogyan tudja engedelmességre birni gyöngédségével. Adja ide azt a csomagot, mert elvágja az ujjait.

— Dehogy adom! Hiszen alig viszek valalamit!

De a kedves szöske látta, hogy vissza utasítása komolyan elbusítja Andrieszt; belé egyezett tehát, hogy a fehér-nemű csomag egyik szijának a végét megfogja. Meisztje a másikat fogta és az ut kettesüknek rövidebbnek tetszett, mert kedélyesen beszélgetve lépegettek.

Az első úttal a ház-tartás legszükségesebb cikkeit szállították át és nem számítottak rá, hogy még egyet fordulhatnak, mert a naptól már kevés volt hátra.

A kivándorlók, akik először értek a mována alatti táborba, azt tapasztalták, hogy a csecse-raj eltűnt. Ez jó ujság volt, mert lehetővé tette, hogy a szállításra a megmaradt egyetlen lovat is felhasználják. De Piet kieszközölte atyjától, hogy Hildynek időt adjanak a gyógyulásra. Derék lovához való ragaszkodásán kívül még egy jó okot tudott a fiatal ember felhozni arra, hogy a lábadozó Hildyre figyelemmel legyenek. Elhatározták, hogy Piet Moor Károlylyal fog menni segítséget kérni a matabelek főnökéhez és a vad barátaiak főnökének szánt ajándékokat Hildyre rakták. Igazi okuk volt tehát arra, hogy a huzcolkodással ne merítsék ki a gyógyuló paripát.

Másnap és a rá következő napon mindenki háromszor tette meg az utat a hegy-szakadéktól a mována alatti táborig. Mindenki görnyedezett a teher alatt, de vissza felé fürgén és gyorsan mentek. A főnök nyugalma minden csüggedőt felbátorított. A Mozelekatszétól való segítség kérésének híre kiszivárgott a kivándorlók közé, és mindenki meg volt nyugodva.

Harmad-nap este a hegy-szakadékban csupán a ponyvával letakart szekerek maradtak. Öt-hat fiatal búr vagy tizenkét kaffer és hottentót szolgától kísérve, Piet vezetése mellett még egy utat tett, hogy a szekereket a mována alatti táborba hozza el.

Már este felé járt az idő, midőn a fiatalok a hegy-szakadékhoz értek. Az előző napok fáradalmaiktól kimerülve, abban állapodtak meg, hogy tüstént lefekszenek és pítymallatkor talpon lesznek, hogy a huzcolkodás utolsó részét is elvégezzék, amivel

azt remélték, hogy a szomoru szikláktól végleg elbucsznak.

— Rakjunk-e tüzet? kérde Lajos.

— Ugyan, minek? felelé Piet. Fát köl-lene kerestetni a szegény kafferekkel, pedig a szegények álig állnak a lábukon. Magamról tudom. De, ha azt hiszitek, hogy valami veszedelem érhet...

— Dehogy! mondák a fiatalok. Az éjszaka hamar elmulik. Gyerünk aludni!

A fehérek a szekerekbe feküdtek, a feketék pedig *karosszaik*ba burkolva a szekerek alá.

A *karosszok* össze varrt állatbőr-takaró, melyet Dél-Afrika legtöbb vad népe visel. Többféle bőrből készítik; de legjobban a párducz és a *sektál*, vagyis a vadászó párducz bőrét kedvelik.

Az alvók nem sokára meggyőződtek, hogy a sivatagban az óvó-indézkedéseket nem szabad elhanyagolni. Alig hunyták be a szemeiket, iszonyu zsvaj riasztotta fel őket.

Az ember azt hihette, hogy Dél-Afrika valamennyi fene-vadja találkozót tűzött ki a hegy-szakadékba. Az előző éjszakákon a kellemetlen szomszédokat nagy tüzek tartották távol, és a búrokig hallatszó távoli üvöltések nem hasonlítottak ehhez a kegyetlen hang-zavarhoz.

Az oroszán bőgése, a párducz *gurrja*, a *sektál* morgása, a *szervál* nyávogása örületes hangversennyé olvadt össze. A harmonia magasabb hangjait a hiénák szolgáltatták, melyek üvöltöttek, kacagtak és kiáltottak. Végre a sakálok, hogy betetőzzék, ingerült ugatással járultak az iszonyatos karhoz, melynek hangjait a hegy-szakadék háromszor-négyszer erősebben verte vissza.

Hogyan lehetett a fene-vadak e hangversenyétől aludni? A fiatalok azt képzelték,

ték, hogy eselődék a lettük meg

— Nézzének e remegve.

A holdfé maeska-zen

A fene-hullákon r

ták őket bajokba k

darabot r A sereg-ha

nem akart — Mics

hogy nem lokához ka

Valóban bak ereibe

látványt m lábaikkal

sebb falato vadak!

Ha ez a volna a sz

búroknak Szerenes

bambusz-írek a vesz

leeresztette A közös v

bujva, egy kül átkaro

szolgáikka sütni se

egy orosz akig egy

azaban. l

ni! hagy

ték, hogy lidércz-nyomásuk van, mikor eselődnek a szekerekbe ugráltak, hogy mellettük meghuzódjanak.

— Nézzék csak, mynheerek (uraim)! Nézzenek csak ki! mondák egész testükben remegve.

A holdfénynél látni lehetett a pokoli macska-zene művészeit.

A fene-vadak a még megmaradt állati hullákon marakodtak; szétszaggatták, rágták őket és falánkságukban dühös párbajokba keveredtek, hogy a kiválasztott darabot megőrizzék vagy megszerezzék. A sereg-hajtókkal ellenségként bántak és nem akarták jogaikat elismerni.

— Micsoda ostobaságot követtünk el, hogy nem raktunk tüzet! kiáltá Piet homlokához kapva.

Valóban volt is rá ok, hogy a legbátrabbak ereiben is megfagyjon a vér. Micsoda látványt nyújtottak az álló, guggoló, első lábúkkal a hus-darabokat tartó, az izletesebb falatokat ide-oda futkosva kereső fenevadak!

Ha ez az éhes állat-sereglet észre vette volna a szekereken az embereket, a fiatal búroknak és szolgálóknak végük lett volna.

Szerencséjükre a szekerek ponyvái a bambusz-íveken maradtak. A fiatal emberek a veszedelemre való tekintettel gyorsan leeresztették a vastag-bőr nyílás-takarókat. A közös veszedelemtől egymáshoz közelebb bujva, egymást rang- és faj-különbség nélkül átkarolva, a búrok az ő fekete és sárga szelvényekkel meg sem mertek mocczanni. Még süffögni sem volt bátorságuk. A függönyöket egy oroszlán a lábával úgy széttépte volna, akégy darab papirost. Valószínűbb volt azonban, hogy ha a fenevadakat zavartalanul hagyják lakmározni, azok el fognak

vonulni, anélkül, hogy a dög mellett az élő prédát észre vennék.

Ennyi okosság nem telt ki a nyugtalan fiataloktól. Az első ijedség pillanatai után a búrok tétlenségük miatt türelmetlenkedni kezdtek és gyávaságnak tekintették, hogy elbujva maradjanak és a véletlen szeszélyének tegyék ki magukat, mely valamelyik éjjeli csavargót a szekerekhez vezeti.

— Mit szólnátok hozzá, ha megtámadnók őket? kérdé Hendrik.

(Folytatása következik.)

ÁRVA GÓLYA.

(Képpel a címlapon.)

Gyerekek:

*Gólya-madár! Fáj a szívünk, ha rád nézünk,
Gólya-madár! Mi a bajod? Mondd el nekünk.
Ugy-e bár a fagyra gondolsz, téli szélre?
Az busít, hogy nem szállhatsz el dél-vidékre?*

*Soh' se félj a téli fagytól, jó barátunk,
Meleg szöglet számodra is akad nálunk.
Ottan vársz majd, míg a nap-fény ide érc,
Rügy-fakadás, bimbó-nyílás idejére!*

Gólya:

*Jó gyerekek megköszönöm szíveségetek,
Tudom én, hogy széltől, fagytól jól megvédték.
Széltől, fagytól, higgyétek el, nem is félek —
Egész más az, amiért én busan élek.*

Gyerekek:

*Bizonyára azért fáj, hogy csonka szárnyad,
Hogy nem láthatsz meleg napfényt, hűvös árnyat.
Nem merenghetsz szem-vidító ragyogáson,
Lomb-zugáson, fülemüle-csattogáson!*

Gólya:

*Mit tagadjam? A melegre nagyon vágyom,
Amikor a madár dalol lombos ágon.
Ám dísz nélkül a hideg tél sincsen éppen,
Egész másért bánatos a szívem nekem.*

*Az gyötör, hogy nincsen itten magam-fajta,
Aki nem csak szán és véd a buba', bajba' —
Hanem aki — ha bánatom nem is kérdi —
Szívembe lát és amit lát, meg is érti.*

Roboz Andor.

DOBÓ ISTVÁN

ÉS A HŐS-LELKŰ EGRI NŐK ÜNNEPE.

hősies elszántsága óriási diadalt aratott a törökökön. Száz-szorta nagyobb erővel, óriási had-sereggel támadta meg *Ali* és *Ahmed* török basa az egri várat és a maroknyi, de hős magyar sereg vitézül harczolt és diadalmasan. Dobó István volt a magyarok vezére.

Mikor a döntő ütközet előtti tanácskozássra indultak Eger várába a magyarok, szerető hitveseik bucsu-szó helyett azt mondták nekik:

— Oh, bárcsak mi is ott lehetnénk veletek a harczban!

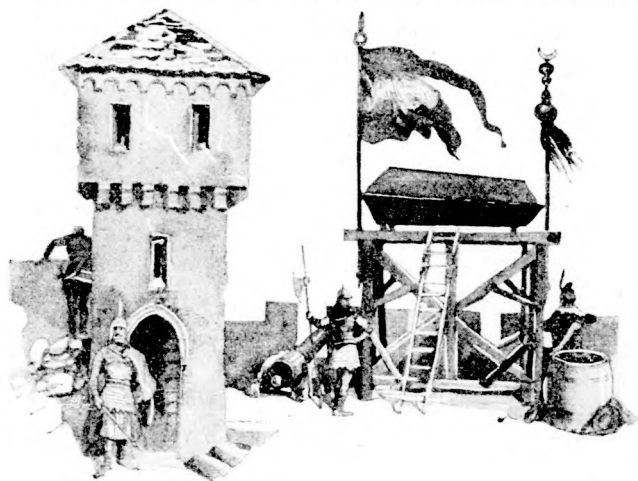
HÁROM-
száz-
ötven esz-
tendővel ez-
előtt *Dobó*
István az
egri vár ka-
pitánya és
az egri nők

szul Dobó egy fekete vas koporsót tétetett ki a vár fokára.

Az 1552-ik év október 14-én felvirradt a dicső nap. A kora hajnalon már mindenki a bástyán az ő kijelölt helyén állott.

A ködös őszi tájon hol itt, hol ott bukkant föl egy-egy vágató vezér alakja. A had-csapatok hosszú sorai lomha kigyóként tekergőztek a vár körül.

Végre dél felé *Ali* basa kezdte meg elsőnek a rohamot. Egymás után toltá egyik

DOBÓ FEKETE KOPORSÓT TÉTETETT KI A VÁR FOKÁRA.

had-osztá
lőcz bást
a Sátán
isszát, a

Férfi f
Elkesere

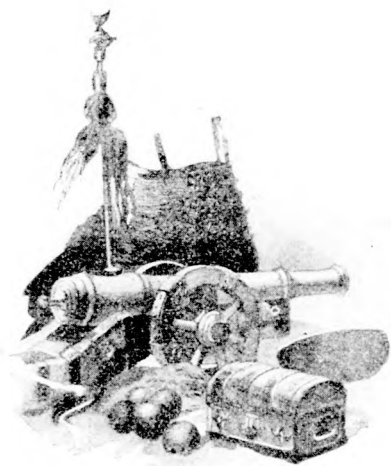
Bátor
támaszt
rok hoss
ügy, hog

Dobó
hős bajt
lenül ki
is védve

E vál
segítő c
És m
hadnagy
pusztító

Ali l
oszlopai

had-osztályát a másik után előre a tömlőz bástya ellen, melyet Dobó István és a Sátán deák védett. (Igy hívták *Bornemisszát*, a kitünő hadvezért a törökök.)

TÖRÖK ÁGYU ÉS SÁNCZ-KOSÁR.

Férfi férfi ellen küzdött itt szakadatlanul. Elkeseredetten folyt a csata.

Bátor janicsárok kusztak föl a vár falára támasztott létrákon, melyeket a hős magyarok hosszú szigonyos póznákkal ledöntöttek, úgy, hogy egymásra zuhantak a vakmerők.

Dobó mellett egymás után hullottak el hős bajtársai, de ő mint a szirt rendithetetlenül kitarzott, egyszerre tiz csapás ellen is védve magát.

E válságos pillanatban megharsantak a segítő csapat trombitái...

És neki rohantak a magyarok *Pethő* hadnagygyal élükön a töröknek mint a pusztító fürgeteg.

Ali basa ordítva biztatta hátráló hadoszlopait, de mind-hiába.

Azonban a koczka fordul. Ali és Ahmed serege később csatarendbe sorakozik, újra támad és a rettenetes tulerő már-már győz a magyaron.

Csak még egy segéd-csapatunk volna! sóhajtja *Pethő*!

— Csak egy ital bort adhatnánk el-tikkadt katonáinknak! hangzik másfelől.

— Meglesz mind a kettő! szól *Dobó* István és lóra kap, majd nyomban vissza tér egy csapat bátor szívé leánnyal, menyecskevel, akik hordják a bort serényen a sánczokon harczoló katonáknak.

— Itt a török vér! És oda nyujtották nekik a kupát.

És a leányok, asszonyok lobogó ruháikban, ropogós piros csizmáikban, fűrgén jártak-keltek a bástya falán. Körülöttük a halál olázkodott, de szívükben elszántság,

A GYŐZELEM DIADAL-JELEI.

(Zászló, paizs, ágyu stb.)

bátor harci kedv honolt. A vad csatazajban egy hős daliát most döfött kereszt-

tül egy janicsár handzsárja, mire vad sikollyal ront oda *Csapó Juliska*, kiragadja a kardot haldokló mátkája görcsös

kezeiből és lesujt vele a janicsár fejére. A másik pillanatban aztán valamennyi nőnek kard, fegyver villogott a kezében.

... CSAPÓ JULISKA KIRAGADJA HOLT JEGYESE KEZÉBŐL A KARDOT
ÉS A JANICSÁR FEJÉRE SUJT.

Ali és Ahmed, dühökben eltorzult ábrázattal, kard-lapjával hajtották támadásra embereiket.

— Piruljatok gyáva ebek! Gyöngé nők vernek meg bennünket!...

Hogy pirultak-e a törökök, vagy sem.

azt nem bizonyos Mit

Igaz megszű festett ben a

azt nem jegyezte föl a historia de az bizonyos, hogy futni, derekasan futottak.

Mit tehetett az elkeseredett Ahmed?

Serege nyomában, dühös átkozódással száguldott tova a vár-fal alól.

Ez volt aztán a győzedelmi mámor!

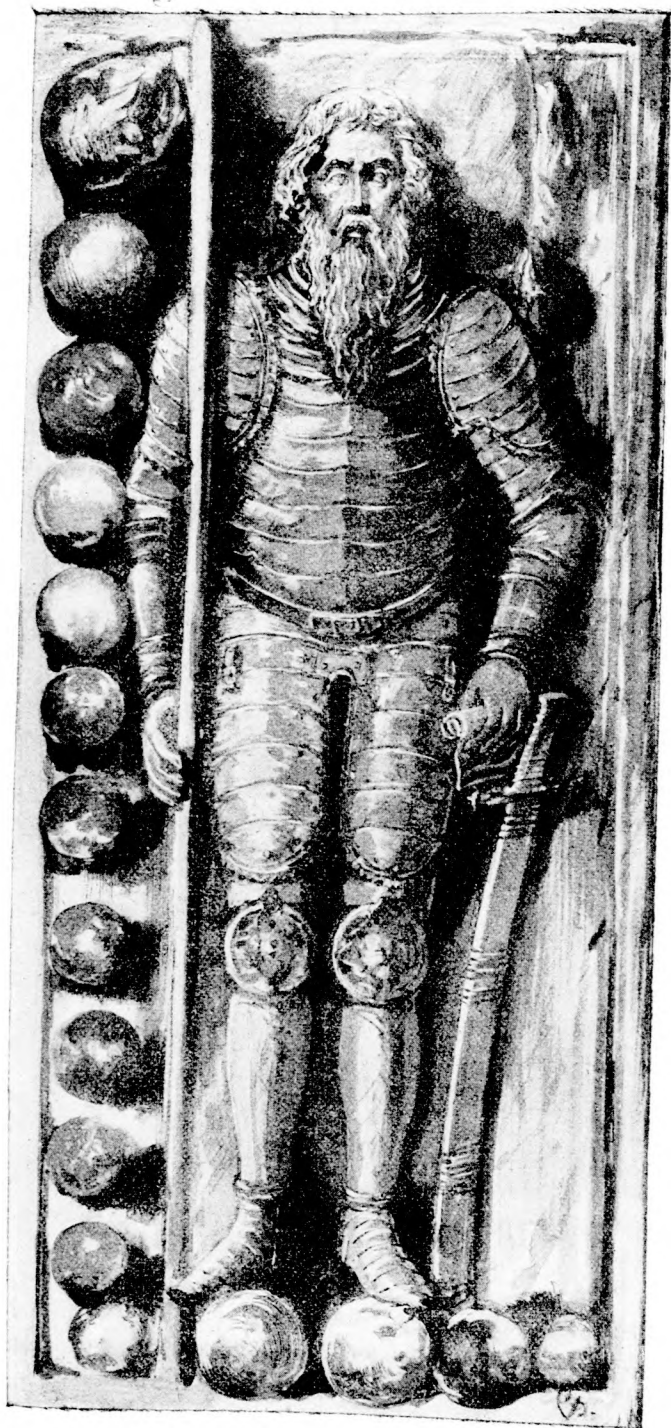

... DÜHÖS ÁTKOZÓDÁSSAL SZÁGULDOTT TOVA A VÁRFAL ALÓL.

Igaz, hogy hétszáz magyar esett el, de megszámlálhatatlan török vére is pirosra festette a híres egri csata színhelyét, amelyben a magyarok fényes győzelmet arattak.

Dobó István és az egri hős nők győzelmét ünnepelte meg Eger városa a múlt vasárnapon.

Az összes iskolák, egyesületek, testüle-

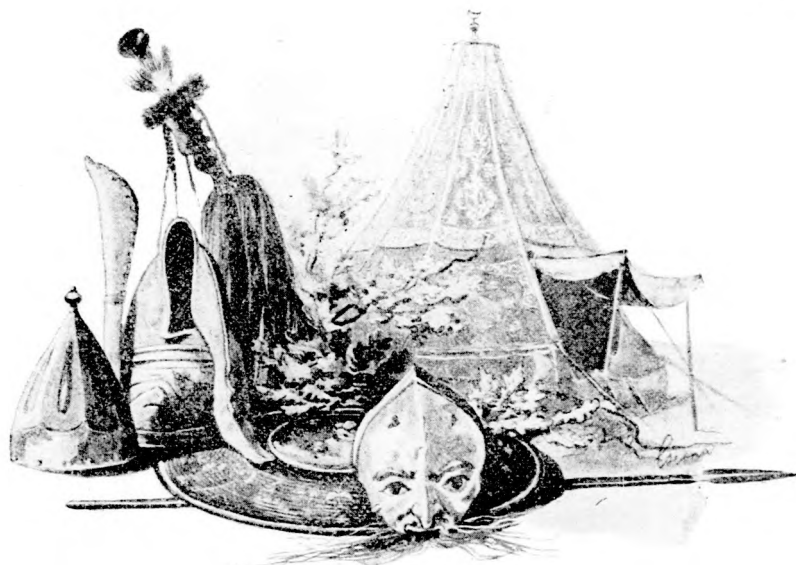

DOBÓ ISTVÁN SIR-EMLEKE AZ EGRI VÁRBAN.

tek és a nagy közönség össze gyűlt a Kossuth-téren és onnan vonult fel a várba. Ott aztán szent mise volt. Majd Dobó

István és a hőselekkü nők sirjánál hazafias dalokat énekeltek, lelkes beszédeket mondtak és dicsőítő verseket szavaltak.

Polgár Géza.

DIADALMI JELEK (Sisak, vas álarcz, lófark-zászló, sátor, lándzsa, paizs, vért sat.)

INNEN-ONNAN.

Hetvenezer liter ténta. Egy párisi ujság jelentése szerint, az ottani elemi iskolákban hetvenezer liter tentát fogyasztanak el a tanulók évenként. Ha meggondoljuk azonban, hogy Páris város népiskoláit 180.000 tanuló látogatja, akkor nem is fog az a mennyiség olyan rengetegnek feltűnni. Hiszen egy-egy gyermekre csak 39 centiliter jut mindössze évenként abból a tenta-tengerből. Ne feledjük azon kívül, hogy legalább egy negyedrésze elpocsékolódik, egy másik negyedrésze pedig elpárolog, úgy, hogy végeredményben csak 20 centiliter tentát fogyaszt el egy-egy tanuló évenként.

*

A föld legmelegebb pontja. Eddigi ismereteink szerint, a föld legmelegebb pontja az úgy nevezett Halálvölgye a Mohava-pusztán Amerikában. Ezt a völgyet minden oldalról 1500—1800 méter magas hegyek veszik körül. A völgy feneké 50 méterrel mélyebben fekszik a tenger színénél. Nevét egy nagy szerencsétlenségtől kapta a völgy. Történt ugyanis, hogy egy sereg szökevény keresett benne menedéket. Egy sem maradt közülök életben. Mind szomjan haltak. Juliusban 50—60 fokot mutat a hőmérő Celsius szerint. Természetes, hogy a Halálvölgy talaja kiégett föld, amelyen sem állat, sem növény nem tud megélni. Emberek annál kevésbé látogatják, mert földje felületét mintegy méter magasságban mérges gázok (lég-nemek) borítják.

ROSZCSONT FERKE SZÜRETI KALANDJA.

Irta Ida néni.

(Folytatás.)

FERKE a dicséretre egy kicsit megenyhült a Biri néni keserve. Gyanus oldal-pillantást vetett a kis Vidánéra, hogy nem nevet-é, aztán szelidebb hangon folytatá panaszát:

— A kosárban benne volt egy vadonat-uj kávé-abroszom is tizenkét szalvétával. Valódi szepesi damaszk, az ángyom küldte. A nevem is bele volt szöve. Olyan szépet még nem láttam. Hét évig tartogattam a szekrényben és nem mutattam senkinek. Ma nem tudom mi lett, hogy kedvem kerekedett parádézni vele. Bezzeg megjártam! De ugy köll nekem, minek is akartam kérkedni? Maga pedig hugom, mit nevet? . . . förmedt rá Vidánéra. Nincs abban nevetni való! Vagy hogy talán maguk dugták el a kosarat, hogy tréfát üzzenek velem? Kitelik maguktól!

A megszeppent Vidáné rögtön abba hagyta a nevetést, mert nem tréfa dolog ám, ha Biri néni valakit magáz a familiában. Ilyenkor rettenetesen haragszik. Égre-földre esküdözött most a hugom-asszony, hogy ő nem is látta azt a kosarat és tanubizonyosságul Teréz nénit és Mili nénit hívta föl, mint akikkel együtt jött a szőlőbe.

Biri néni végre elhallgatott a sopánkodással, de a multság el volt rontva. A vendégek alig várták, hogy haza meheszenek. Nagyon furesán érezték magukat a néni mellett, aki, ha már nem lármázott is, a legrosszabb kedvében volt és mindig hol az egyikre, hol a másikra vetett gyanakvó pillantást, mint ha azt gondolta volna:

»Te dugtad el a kosarat! Add ide már!«

Ferke koma pedig az egész patáliából nem sejtett semmit. Ott aludt édesen a mogyoróbokor árnyékában. Még csak egy legyecske sem bántotta. Véletlenül felborult a kosár, mikor álmosan ledült, és a híres abrosz meg egy pár szalvéta szépen betakarták. Egy kíváncsi kis madárka oda ugrott egészen közel hozzá, aztán ijedten elrebbent, mikor Ferke nagyot horkantott.

De jó lett volna, ha felkölti.

Beesteledett. Őszkor gyorsan áldoz le a nap. Mindenki haza takarodott a szőlők-bül. Sötét lett és hideg. Ferke bizony fázott az ő szellős paraszti ruhájában. A csipős levegő fölébresztette; nagyot nyújtzkodott, egymásután vagy tizszer ásitott, végre nagy-nehezen kinyitotta a szemét.

Az első perczben nem is tudta, hol van. Sötét volt akár a zsákban és majd megvette az Isten hidege. Érezte, hogy a földön fekszik, hogy fáj a dereka és minden tagja. Mikor fel akart kelni, ugy megsapta az egyik ág, hogy majd kiütötte a szemét. Erre már végkép föleszmélt. Tudta, hol van. A szőlőhegyen. De bizony egyedül, elhagyatva, segítség nélkül.

Az őszi éjszakának egész némasága és borzalma nehezedett a tájra. Ferke most már nem csak a hidegtől reszketett, de a félelemtől is. Tudta, hogy így éjjel még egy élő lelket sem lehet itt találni. Mit csináljon, hogy jusson ki innen? Egy szál gyujtója sínes, mert a pattogós gyujtószálakat épp ma reggel sütögette el egymásután a konyhában, Kata asszony legnagyobb boszuságára. Milyen jó volna csak egy szál is belőle! Rettenetes állapot!

Meg kell vallanom, hogy Ferke nem bögött, mint tette volna más gyerek: pl. Laczi; pedig nagyon rosszul érezte

magát így éjnek évadján a hegyen, ahol a sötétben még tájékozni sem tudta magát. Nappal még a pokol fenekén is eligazodik az ember; de éjjel néha a saját szobájában sem tudja, merre menjen és bele ütközik asztalba, mosdó-szekrénybe,

székbe, mibe. Először is jól beburkolódzott az abroszba. Ugy kapta magára, mint asszonyok a nagy-kendőt, hogy fölmelegítse. Nem volt meleg bunda az igaz, de jobb a semminél. Itt nem maradhat, gondolta magában, mert reggelre megfagy.

... BEBURKOLÓDZOTT AZ ABROSZBA.

Azt sem tudja, hogyan jöjjön ki innen, merre menjen; de majd lefelé tart, járva, mászva, négy-kézláb... ahogy lehet. Majd csak kiér a szekér-utra valahogy.

Éppen indulni akart, midőn valami recsegést, csörtetést hallott fönn a sűrű-

ségben. Mint ha valami nehéz állat utat törne magának. Különös fuvás, szuszogás halszott le... Ferkét halálos ijedtség fogta el. Ez csak vad-disznó lehet! Hallotta is a vinczellértől, hogy vad-disznók garázdálkodtak itt a multkor... és most jön-

nek ám! A csörtetés mind közelebb ért. A vad-disznó nyilván Ferke felé iramodott. A megrémült gyerek ijedtében elkiáltotta magát, ahogy kifért a torkán.

— András bácsi! Biri néni! Jőjjenek!

Amint ezt hallotta, a vadkan — mert az volt — egyet röffent, és vesd el magad!... vissza a sűrűbe. Ferke pedig hanyatt-homlok futott le. Hol elesett és gurult, hol csuszott lefelé, mint valami jégpályán. Kezét, arcát össze vérezte a tüske, a galy meg a kavics; de nem törődött

vele. Csak úgy szakadt le róla a verejték a keserves munkában. Nem is fázott már. Végre kiért egy szekér-utra.

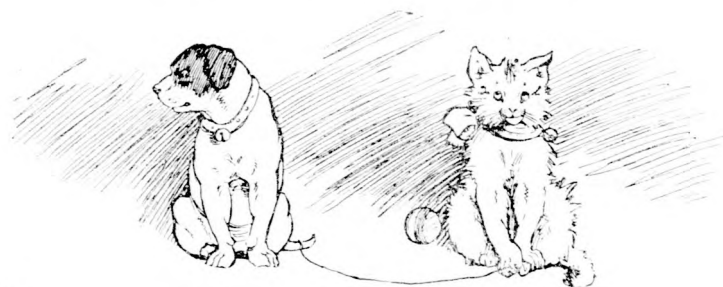
Most a hold is fölkelt. De az nem sokat segített rajta, mert a csalóka őszi ködben még kevésbé tájékozhatta magát.

Nem teketóriázott sokat, hanem vágta-tott előre, rohanó lépésben, mint ő gondolta: a város felé.

Pedig nagyot tévedt, mert éppen ellenkező irányban futott.

(Vége következik.)

KUTYA-MACSKA BARÁTSÁG.

*Fürge s Miczi — hisz' tudjátok —
Nem valami jó barátok.
Nincs rossz helyök, isznak-esznek,
Mégis mindig veszekesznek.*

*Fürge harap, Miczi: »Nyau-au!«
Miczi karmol, Fürge: »Vau, vau!«
Van nyávogás, van ugatás,
Zug belé az egész lakás.*

*Borka néni megsokallta:
»Megállj csak te két rossz-fajta!
Azt hiszitek nincs más gondom?
Béke legyen, hogyha mondom.*

*S mit gondoltok, megbékéltek?
Jó gyermekek ne higgyétek!
Csak úgy élnek — tegnap láttam —
Kutya-macska barátságban.*

Ábris pajtás.

*Fürge farkát, Miczi mancsát
— Így adja ki a parancsát —
Jól egymáshoz kötözzétek!«
Megcselekszik a cselédek.*

*Aztán így szól: »No hát nesztek!
Mebékéltek, vagy nem esztek.
Vagy jön majd más a jó helyre,
Akad ember husra, tejre.«*

*Fürge a békét igéri,
Hogy ha Miczi szépen kéri.
Miczi büszke: »Nincs rá eset!
Nyujtson elébb Fürge — kezét.«*

Az es
Hazánk
mérik a
különböz
1000 hely
meg, hog
kevesebb
tanuskod
vidékek
megye. L
és Kis-A
a szárazs
kat. Hog
nyait pon
mért áll
magas vi
det, ha s
a földbe
nem páro

A
Kérdés
megítélni

Az ig
Híába n
ismét fels

Az eső eloszlása Magyarországon. Hazánk területén már mintegy 30 év óta mérik a lehulló eső mennyiségét és pedig különböző vidékeken, ma már mintegy 1000 helyen. Ezekből az adatokból tudjuk meg, hogy az ország melyik részén esik kevesebb vagy több eső. A mérések arról tanuskodnak, hogy esőben leggazdagabb vidékek a tengerpart és Máramaros vármegye. Legkevesebb eső ellenben a Nagy- és Kis-Alföldön hull, amely vidékeken a szárazság többször okoz tetemes károkat. Hogy az egyes vidékek esőzési viszonyait pontosabban meghatározhatjuk, esőmérőt állítunk fel, amely azt mutatja, mily magas víz-réteg borítaná eső után a földet, ha az eső a földön szét nem folyna, a földbe be nem szívárogná s egy része el nem párologna. A víz magasságát milli-

méterekben fejezzük ki. Az eddigi észlelések szerint Budapesten 665, Pozsonyban 686, Kőszegen 843, Csáktornyan 958, Fiumében 1591, Szegeden 546, Egerben 591, Késmárkon 630, Kecskeméten 1082, Gyula-Fejérvárt 586, Nagy-Szebenben 679 milliméter eső esik évenként. Mig az Alföldön az esővíz évi átlagos mennyisége csak mintegy $\frac{1}{2}$ méter magasságot ér el, addig tenger-partunkon s a magas hegyvidéken 4, sőt 5-ször ily magasra emelkedik.

*

Legtöbb petéje van az ismertebb állatok közt a lazacz nevű halnak, mely tíz milliónyi ikrát tojik néha egy évben. A méh csak százezer petét rak le, a többi állatok még sokkal kevesebbet.

ARANY KALASZOK.

Kérdéseiről még könnyebb az embert megítélni, mint feleleteiről.

*

Az igazságot nem lehet vízbe fojtani. Hiába nyomják le a mélyre, csak-hamar ismét felszínre kerül.

*

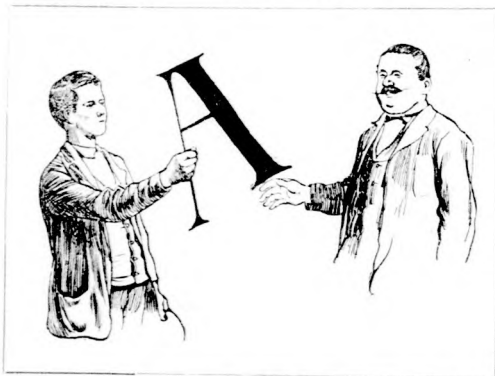
A legnagyobb bünt akkor követjük el, ha olyan mesterségbe fogunk, melyhez nem értünk.

Napoléon.

*

A kinek valami jótettben volt része, emlékezzék rá; de aki a jót cselekedte, felejtse el.

KÉP-REJTVÉNY.

A megfejtők név-sorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Tannenburgi Róza.”

Elbeszélés, írta *Schmid Kristóf*, átdolgozta *Donászy Ferencz*; hat színes képpel, díszes kötésben.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LXIII. köt. 15-ik számában közölt betű-rejtvény megfejtése:

Hattyu, kakuk, tyuk.

Helyesen fejtették meg: *Rhédey Zoltán*, *Kilczner Gyula* és *Edith*, *Nagy Lenke*, *Vicza* és *Ernő*, *Totis Margit*, *Ilona* és *Blanka*, *Csauscher Mariska*, *Németh Ágnes*, *Fellegi Vilmos*, *G. Hunyady Ferencz*, *Borhy Margit*, *Péterfy Juliska* és *Jenő*, *Weil Iluska*, *Medveczky Sándorka* és *Margitka*, *Német Imre*, *Garai Lujza* és *Manczi*,

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertesek lettek *Totis Margit*, *Ilona* és *Blanka Budapest*, kiknek a jutalom-könyvet (»Tündérmesék« Világhírű szép tündérmesék, a magyar ifjuság számára átdolgozva, számos képpel, díszes angol vászon-kötésben. A »Forgó bácsi könyvtára« cz. sorozat egyik önálló kötete) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LXIII. köt. 14-ik számában közölt rejtvény megfejtését beküldték még: *Gerber Erzsí* és *Klári*, *Rosa Margit*, *Weil Iluska*.

— Olvassátok! —

*

Forgó bácsi tíz parancsolata.

1. Leveled papirosa sima szélü legyen és tiszta.
 2. Irkából tépett papirosra levelet ne írj.
 3. Levelet be ne porozz, be ne poczázz.
 4. Leveleden mindig rajta legyen a kelet napja és helye.
 5. Ami a szerkesztőnek szól (közlés, megfejtés, gyűjtés), azt ne küldjed a *Kiadó-hivatalba*.
 6. Ami pedig a *Kiadó-hivatalnak* szól (előfizetés, pótló számok végetti felszólalás, bekötőtáblák, régi számok vagy kötetek megrendelése) azzal ne fordulj hozzám, a *szerkesztőhöz*.
 7. Leveled papirosa ne legyen rikoltó színü, se illatos.
 8. Csak fekete tentát használj írásra.
 9. Ismeretlen s csakis családi körben járatos becező nevet ne használj.
 10. A szerkesztőségbe intézett levél állandó czíme legyen: *Forgó bácsinak*, a »Kis Lap« szerkesztőjének.
- Aki e tíz parancsolat ellen vét: magára vessen, ha levelét nem veszem figyelembe, vagy ha levele más iratok közé vegyülvén, elkallódik.

F. b.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Starinszky Kázmér. Érdeklődve olvasom leveledben, hogy a te nagyanyád édes testvére volt a *Kossuth Lajos* testvérhuga, *Zsulavszkyné* férjének, s örvendve értem meg soraidból, hogy nagy rokonod, *Kossuth Lajos* iránti lelkes hódolatod jelül magyarul tanulsz. Alig is ejtesz már hibát ebben a mi bizony nehéz magyar nyelvünkben. — *Weil Iluska*. Szeretettel fogadlak téged is kis olvasóim nagy táborába. — *Fellegi Vilmos*. Az előző üzenet neked is szól. — *Német Imre*. Méltán dicsékedhetsz jeles Sz. I. tanítóddal. — *Lichtner Sanyi*. Nem engem illet a te köszöneted, hanem *Fortuna* istenasszonyt. Am azért soraidat örvendő tudomásul veszem. — *Németh Ágnes*, *G. Hunyady Ferencz*. Csak kiirthatatlan bogár a sajtó-hiba bacillus. Igazatok van, mert csakugyan u való oda a helyett. — *Poór Erna*. A bányász-czikkecskét besoroztam. — *Gerber Erzsí*. Az érdekes cikkekcske megjelen. Hasonlót szívesen veszek máskor is. — *Rhédey Zoltán*. A te kérdésre nincs válaszom, mert nem vagyok próféta. — *Vatyay Mariska*. Ha félkegyelmű az a boldogtalan család, a »Kis Lap« nem foglalkozhatik vele tréfás értelemben. A levélben arckép nem volt. A látogatásnak örömmel nézek elébe. — *Több levélről a jövő számban*.

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR**.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapestben.